

5.1. 5Ws & 1H

Најчестиот принцип во новинарството е таканаречениот принцип 5Ws и 1H. Ова значи дека вашите информации треба да содржат одговори на следните 5 прашања: **кој, што, зошто, кога, каде и како?**

Ако некое од овие прашања остане neodговорено, вашите информации се сметаат за нецелосни.

Можете на ова да гледате како на рецепт кој ги содржи сите состојки што се користат за правење колач или оброк. Доколку недостасува некоја од состојките, не можете да ја направите тортата или е делумно направена и недовршена.

Многу интересен и корисен блог [Journalistics](#) дава соодветна илустрација за ова правило повикувајќи се на приказната за трите прасиња, која, претпоставувам, е универзално позната. Ако не, можете да ја прочитате оваа кратка приказна [тука](#), или да го гледате познатото 8 минутно видео од Волт Дизни, односно краткиот [анимиран филм](#).

Идејата е дека, откако ќе одговориме на овие прашања, ќе ги имаме сите суштински информации за предметниот настан, во овој случај приказната.

Значи, треба да започнеме со прашањето Кој беше вклучен? Трите мали прасиња и Големиот лош волк. Значи, веќе ги знаеме ликовите и нивните имиња.

Кога се случи тоа? - Во текот на денот.

Каде се случи? - Првично надвор од куќата од слама, потоа надвор од куќата од стапови, и на крајот надвор од куќата од тули.

Досега, нашите одговори беа прилично кратки и ги опфаќаа само основните работи.

Но, **што се случи?** - Овој одговор бара оцртување на целата ситуација и затоа е понапорен.

Секое прасе направило куќа од различни материјали (слама, стапови и цигли). Волкот се заканувал дека ќе им ги дувне куќите и ја уништил прво онаа од слама, а потоа и онаа од стапови. Првото и второто прасе побегнале во куќата од тули. Волкот не успеал да ја разнесе третата куќа, а изгорел при обидот да влезе во неа преку оџакот.

Сега, зошто се случи сето ова? - Затоа што волкот сакал да ги јаде прасињата. Меѓутоа, додека прасињата бегале во нивните куќи и го исмевале волкот, тој се налутил и се обидел да им ги разнесе сите куќи.

И, конечно, **како се случи сето ова?** - Првите две прасиња биле прилично мрзливи и непромислени, а своите куќи ги граделе без многу труд и со слаб материјал. Ова му овозможило на волкот да ги разнесе нивните куќи. Меѓутоа, куќата од тули била цврста, па волкот не успеал да ја разнесе и решил да влезе во неа преку оџак. Но, третото прасе го предвидело тоа, ставило тенџере со врела вода и волкот се изгорел.

Како што можеме да видиме, овие прашања обезбедуваат не само рамка потребна за стекнување на суштинските информации, туку и редоследот по кој треба да се достават овие информации.

Познатиот англиски писател Радјард Киплинг, авторот на „Книгата на џунглата“ и други големи дела, дури направил симпатична мала песна за методот 5Ws и 1H која гласи вака:

I keep **six honest serving men**
(they taught me all i knew);
theirs names are **What and Why and**
When and How and Where and Who.

— *Rudyard Kipling*

Оваа песна може да биде еден корисен потсетник, па затоа доколку имате тенденција да заборавате некои од овие 6 елементи, песната може да ви помогне да ги запомните лесно сите од нив.

5.2. ПРЕВРТЕНА ПИРАМИДА

Како што споменавме, треба да се започне со основни информации за карактерите т.е. ликовите во приказната, времето и местото на настанот, и потоа да се продолжи со подлабоки прашања за ситуацијата и дејствието, за причините и намерите на главниот протагонист во приказната.

Ова со сигурност може да биде претставено како форма на превртен триаголник или **превртена пирамида**.

Првото нешто кое треба да очекувате да го видите како читач, гледач, слушател, или кое треба да го обезбедите како некој кој креира вест, се следниве најважни информации - **5W и 1H**.

Исто така важен елемент во вестите се деталите, кои се најрелевантни. Најпосле, битно е да обезбедите и информации за позадината или другите општи работи поврзани со темата. Триаголникот, исто така, покажува дека овие подоцнежни работи, статистички гледано, заземаат најголем простор. Сепак, од суштинско значење е прво соодветно да се опфатат основните прашања.

